

Ekspertgruppens anbefaling i lys av Statistisk sentralbyrå sine feilberegninger

Mari Rege (ekspertgruppens leder), professor, Universitetet i Stavanger
Tormod Bøe, professor, Universitetet i Bergen
Nina Drange, seniorforsker, Frischsenteret
Tone Fløtten, daglig leder, Fafo
Hanne Glemmestad, sosionom, FO
Kjell Hugvik, kommunedirektør, Bodø
Kjell G. Salvanes, professor, Norges Handelshøyskole
Henrik Daae Zachrisson, professor Universitetet i Oslo

Den regjeringsoppnevnte Ekspertgruppen om barn i fattige familier leverte sin rapport «[En barndom for livet](#)» i oktober 2023. Her anbefalte vi å gi fattige familier et betydelig inntektsløft ved å nesten doble barnetrygden, samtidig som den skattlegges og foreldrefradraget avvikles. Sammenlignet med behovsprøvde ytelser, vil tiltaket bidra til mindre kompleksitet og mer forutsigbarhet i fattige familiers økonomi, samtidig som det i mindre grad påvirker insentivene til arbeid. Skattlegging er avgjørende for å gjøre tiltaket kostnadseffektivt. Avvikling av foreldrefradraget bidrar til å muliggjøre en ytterligere økning i barnetrygden som vil være omfordelende, i tillegg til at avviklingen bidrar til å forenkle skattesystemet.

Som en del av utredningen ba ekspertgruppen Statistisk sentralbyrå (SSB) beregne hvordan en skattlegging og nesten dobling av barnetrygden, samt avvikling av foreldrefradraget, ville påvirke forskjellige barnefamiliers inntekt, statens utgifter, samt andel barn i fattige familier. Som orientert i [pressemelding](#) fra Barne- og familiedepartementet (07.06.2024), har SSB oppdaget at de har gjort en feil i beregningene av hvordan tiltaket påvirker andel barn i fattige familier. Ekspertgruppen rapporterte at dette tiltaket ville redusere andel barn i fattige familier fra 11,7 til 6,0 prosent. Nye beregninger fra SSB viser at tiltaket kun innebærer en reduksjon fra 11,7 til 10,8 prosent. Det betyr at selv om tiltaket vil gi fattige barnefamilier et betydelig inntektsløft, er det ikke tilstrekkelig for å løfte mange av dem over lavinntektsgrensen. SSB har beklaget feilen og gått gjennom sine rutiner for kvalitetssikring. Etter grundig kvalitetssikring er det ikke funnet feil i de andre beregningene vedrørende barnetrygden som SSB har gjort for ekspertgruppen. I tillegg til kvalitetssikring har ekspertgruppen bedt SSB om å gjøre nye beregninger som mer direkte sammenligner skattlagt og ikke skattlagt barnetrygd.

I lys av SSB sine feilberegninger, har ekspertgruppen gjort en ny vurdering av barnetrygden som virkemiddel for å gi barn i fattige familier et betydelig inntektsløft. **Vi har konkludert med at vi holder fast på vår anbefaling om å betydelig øke barnetrygden, skattlegge den, samt avvikle foreldrefradraget.** Vi gir en kort oppsummering av våre vurderinger i dette notatet. Høsten 2024 vil vi også oppdatere rapporten «En barndom for livet» i samsvar med dette notatet.

Betydelig økning i barnetrygden

Ekspertgruppen anbefaler en betydelig økning i barnetrygden for å gi fattige familier et inntektsløft. Barnetrygden er et egnet tiltak for å få til et slikt inntektsløft fordi den er enkel og forutsigbar - den kommer automatisk hver måned. Dette er i motsetning til behovsprøvde ytelser som ofte bidrar til at fattige familiers økonomi blir kompleks, usikker og uforutsigbar (se ekspertgruppens rapport for mer detaljer).

Barnetrygden skattlegges som lønnsinntekt

Ekspertgruppen anbefaler at barnetrygden skattlegges som lønnsinntekt og at skatteinntekten benyttes til å øke satsene ytterligere. Med en skattlagt barnetrygd er ordningen fortsatt universell – alle får samme barnetrygd – men etter skatt sitter de fattigste familiene igjen med betydelig mer i barnetrygd sammenlignet med familiene som har høyere inntekt. Årsaken er at familier med lav inntekt betaler lavere marginalsatt sammenlignet med familier med høy inntekt. Slik vil en skattlagt barnetrygd være betydelig mer kostnadseffektiv dersom hovedhensikten med å øke barnetrygden er å gi familier nederst i inntektsfordelingen høyere inntekt.

For å illustrere dette har ekspertgruppen bedt SSB om nye beregninger som sammenligner skattlagt og ikke skattlagt barnetrygd. Vi oppsummerer hovedresultatene i disse beregningene i Tabell 1 og 2 (se vedlagt notat fra SSB for detaljer). I beregningene benyttes skattesystem og barnetrygdsatser som var gjeldende per august 2023. Da var satsene for barnetrygden henholdsvis 21 192 og 15 720 kroner per år for barn under og over seks år. Ekspertgruppen anbefalte å utjevne de aldersspesifikke satsene. I referanseåret (dagens system) er barnetrygden derfor 17 232 kr i året per barn før eventuelt småbarnstillegg eller utvidet barnetrygd (provenynøytral utjevning).

Tabell 1: Økt bevilgning til barnetrygd: Effekt på størrelsen av barnetrygden og andel barn i fattige familier

Økt bevilgning (mrd. kroner)	Økning i satser for barnetrygd		Andel barn i lavinntekt	
	Ikke skattlagt barnetrygd	Skattlagt barnetrygd	Ikke skattlagt barnetrygd	Skattlagt barnetrygd
0	0	54%	11,7%	11,3%
5	20%	90%	11,1%	10,5%
10	40%	120%	10,5%	9,9%

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg). I referanseåret (dagens system) er barnetrygden 17 232 kr i året per barn før eventuelt småbarnstillegg eller utvidet barnetrygd.

I Tabell 1 kan vi se hvor mye staten, for en gitt kostnad (fem eller ti mrd. kroner), kan øke barnetrygden, med eller uten skattlegging. Vi ser, for eksempel, at dersom staten bevilger fem mrd. kroner til å øke dagens barnetrygd (ikke skattlagt), vil dette kunne øke satsene med 20 prosent. Dersom staten i tillegg skattlegger barnetrygden og benytter skatteinntekten til å øke satsene ytterligere, vil den kunne øke satsene med 90 prosent.

Vi ser også fra Tabell 1 at en økt bevilgning på fem mrd. kroner til dagens barnetrygd (ikke skattlagt) vil redusere andel barn i fattige familier fra 11,7 prosent til 11,1 prosent. Dersom staten i tillegg skattlegger barnetrygden, vil den redusere andel barn i fattige familier fra 11,7 til 10,5 prosent.

Tabell 2 viser hvordan økt bevilgning til barnetrygd vil endre årlig barnetrygd fratrukket skatt i hvert inntektsdesil (kroner per barn). Vi kan se at en økt bevilgning (5 eller 10 mrd. kroner) og en skattlegging av barnetrygden er betydelig mer omfordelende enn samme økte bevilgning til en ikke skattlagt barnetrygd. For eksempel vil fem mrd. kroner til økt barnetrygd gi de 10 prosent fattigste 5 200 kroner mer i året, mens det vil gi de ti prosent rikeste 4 100 kroner mer i året. Til sammenligning, dersom man i tillegg skattlegger barnetrygden og benytter skatteinntekten til å øke satsene ytterligere, vil de ti prosent fattigste sitte igjen med 11 700 kroner etter skatt og de ti prosent rikeste med 2 300 kroner. Alle får litt mer selv etter at skatt er betalt, men de med lavest inntekt får betydelig mer enn de med høyest inntekt.

Merk fra Tabell 2 at også den ikke skattlagte barnetrygden er noe omfordelende ved at familiene i de laveste inntektsdesilene sitter igjen med mer enn familiene i de høyeste inntektsdesilene. En viktig årsak til dette er at enslige forsørgere er overrepresentert i de laveste desilene og at disse mottar småbarnstillegg og utvidet barnetrygd.

Tabell 2: Økt bevilgning til barnetrygd: Gjennomsnittlig endring i årlig barnetrygd fratrukket skatt i hvert inntektsdesil (kroner per barn)

Økt bevilgning	5 mrd. kroner		10 mrd. kroner	
	Ikke skattlagt barnetrygd (økes med 20 prosent)	Skattlagt barnetrygd (økes med 90 prosent)	Ikke skattlagt barnetrygd (økes med 40 prosent)	Skattlagt barnetrygd (økes med 120 prosent)
Desil 1	5 200	11 700	10 300	17 300
Desil 2	5 000	7 500	10 000	12 500
Desil 3	4 400	5 500	8 900	9 800
Desil 4	4 100	4 400	8 300	8 400
Desil 5	3 800	3 800	7 800	7 500
Desil 6	3 800	3 400	7 600	6 900
Desil 7	3 700	3 000	7 600	6 400
Desil 8	3 800	2 700	7 700	6 100
Desil 9	3 900	2 300	7 600	5 600
Desil 10	4 100	2 300	7 900	5 600

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg). I referanseåret (dagens system) er barnetrygden 17 232 kr i året per barn før eventuelt småbarnstillegg eller utvidet barnetrygd.

Delvis finansiere økt barnetrygd ved å avvikle foreldrefradraget

For at det skal være realistisk å få til en betydelig økning i barnetrygden anbefaler også ekspertgruppen å finansiere deler av økningen ved å avvikle foreldrefradraget. Det er de

rikeste familiene som har mest nytte av foreldrefradraget og fradraget bidrar til å komplisere skattesystemet. SSB sine beregninger viser at provenyet av å avvikle foreldrefradraget er på ca. 2,1 mrd. kroner. Selv om avvikling av foreldrefradraget, isolert sett, vil ha størst negativ effekt på de rikeste barnefamiliene, vil det også slå ut på de fattigste barnefamiliene som betaler skatt. Gitt at det økte provenyet går til å øke barnetrygden vil de fattigste familiene likevel komme betydelig bedre ut, sammenlignet med en situasjon der man ikke bevilget 2,1 mrd. kroner ekstra i barnetrygd. Dette er illustrert i Tabell 3, hvor SSB benytter samme økning av skattlagt barnetrygd som i Tabell 2 (90 og 120 prosent), men der økningen er delvis finansiert av avvikling av foreldrefradraget.

Tabell 3: Økt bevilgning til barnetrygd og avvikling av foreldrefradraget: Gjennomsnittlig endring i barnetrygd fratrukket skatt i hvert inntektsdesil (per barn)

Desil	Skattlagt barnetrygd	
	Økes med 90 prosent	Økes med 120 prosent
1	11 100	16 700
2	6 600	11 500
3	4 300	8 600
4	3 200	7 200
5	2 500	6 300
6	2 200	5 700
7	1 800	5 300
8	1 600	5 000
9	1 300	4 600
10	1 400	4 600

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg). I referanseåret (dagens system) er barnetrygden 17 232 kr i året per barn før eventuelt småbarnstillegg eller utvidet barnetrygd.

Oppdateringer knyttet til endringer i barnetrygden etter at ekspertgruppen leverte sin rapport
Etter at ekspertgruppen leverte sin rapport i oktober 2023, har stortinget økt satsene for de eldste barna med 2 400 kroner i året fra 1. januar 2024. Dette kostet 1,9 mrd. kroner. I revidert budsjett for 2024 ble det enighet om å øke satsen for de eldste med ytterligere 3 072 fra 1. september, slik at det ikke lenger er forskjell i satsene for yngre og eldre barn. Dette koster 2,4 mrd. kroner i året. Til sammen har bevilgningen til barnetrygden økt med 4,3 mrd. kroner for å øke barnetrygden med 5 472 i året for de eldste barna.

Økningen og utjevningen er i tråd med ekspertgruppens anbefalinger. Vi anbefaler i tillegg at barnetrygden skattlegges og at barnefradraget avvikles for å øke barnetrygden ytterligere og gjøre den mer kostnadseffektiv.

Konklusjon

Ekspertgruppen holder fast på sitt forslag om å øke barnetrygden betydelig, skattlegge den som lønnsinntekt, og avvikle foreldrefradraget. Årsaken er at dette tiltaket, i tillegg til å gi

fattige barnefamilier et betydelig inntektsløft, ivaretar flere viktige hensyn: Tiltaket bidrar til mindre kompleksitet og mer forutsigbarhet i fattige familiers økonomi, samtidig som det i liten grad påvirker insentivene til arbeid, sammenlignet med behovsprøvde ytelser. I tillegg er tiltaket betydelig mer kostnadseffektivt, sammenlignet med en ikke skattlagt barnetrygd. Avvikling av foreldrefradraget bidrar til å muliggjøre en ytterligere økning i barnetrygden som vil være omfordelende, i tillegg til at avviklingen bidrar til å forenkle skattesystemet.

Skattlegging av barnetrygd – nye beregninger til Ekspertgruppe om barn i fattige familier

av Bård Lian, Tom Wennemo, Trine Engh Vattø

Forskningsavdelingen, SSB

Kontakt: trine.vatto@ssb.no

Dato: 24.06.2024

Innledning

Vi viser til bestilling sendt fra BFD til SSB 14 juni 2024: «Bestilling oppfølging av beregningsfeil». Dette notatet beskriver leveransen.

Beskrivelse av metode

Vi benytter den samme modellversjonen som ble brukt til de opprinnelige beregningene for Ekspertgruppen. Beregningene er utført ved å benytte skatteberegningsmodellen LOTTE-Skatt.

LOTTE-Skatt er en mikrosimuleringsmodell som beregner proveny- og fordelings effekter av endringer i beskatningen av personer, som for eksempel endringer i skattesatser og innslagspunkt. Modellen tar ikke hensyn til atferdsendringer som følge av regelverksendringene, og det antas at lønnsinntekter og andre markedsinntekter er uendret som følge av skatteendringer og endringer i barnetrygden.

Modellen er basert på registerdata fra Inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger med opplysninger fra skattemeldingene (lønn, næringsinntekt, kapitalinntekter mv.), skatteoppgjørsregisteret (arbeidsledighetstrygd, skattefrie overføringer), samt registerdata fra NAV (barnetrygd, kontantstøtte mv.), KOSTRA (sosialhjelp) og Lånekassen. Datakilden er basert på informasjon om alle bosatte i Norge, men modellen benytter et utvalg på ca. 10 prosent. Følgelig benyttes det vektorer for at resultater skal være representative for hele befolkningen.

I modell-versjonen som benyttes her inngår grunnlagsdata fra 2021, som er fremført til 2023, med skattesystem og barnetrygd-satser som var gjeldende per august 2023. Det betyr at i det såkalte referanse-skattesystemet per 2023 er satsene for barnetrygd henholdsvis 1766 kr i måneden for barn under 6 år og 1310 kr i måneden for barn over 6 år.¹ Enslige forsørgere kan motta utvidet barnetrygd (barnetrygd for ett barn ekstra) og kan også være berettiget til å motta småbarnstillegg (for barn 0-3 år).

På oppdrag fra Ekspertgruppen utjevnes de aldersspesifikke satsene i barnetrygden til 1436 kr i måneden per barn (provenynøytralt i forhold til i referansen) i alle beregningene beskrevet i dette

¹ 1. januar 2024 ble satsen for de eldste barna økt til 1510 kr i måneden. I revidert budsjett for 2024 ble det enighet om å øke satsen for de eldste barna ytterligere.

notatet (bortsett fra i referansen), for deretter å oppskalere satser og/eller skattlegge barnetrygden som lønnsinntekt. Det er i hovedsak mor som er mottaker av barnetrygden og ved skattlegging av barnetrygd legges barnetrygden til mors lønnsinntekt og skattlegges som lønn.

Merk at når vi oppskalerer barnetrygden, oppskaleres hele beløpet som husholdningen mottar i barnetrygd. Det betyr at eventuell utvidet barnetrygd og småbarnstillegg for enslige forsørgere skales opp med samme oppjusteringsfaktor.

Beregningsresultater for oppjustering og skattlegging av barnetrygden

Tabell 1 viser hvordan skalering av barnetrygden med og uten skattlegging påvirker netto offentlige utgifter til barnetrygd (netto provenyeffekter utover referansen), dvs. utgifter til barnetrygd fratrukket eventuelle skatteinntekter. Første kolonne viser skaleringsfaktor for oppjustering av barnetrygden, mens andre og tredje kolonne viser netto provenyeffekter ved henholdsvis skattlegging som lønn for mottaker og uten skattlegging. Skaleringsfaktor 1 uten skattlegging tilsvarer 2023-referansen.

Tabell 1: Utgiftsøkninger som følge av oppskalering av barnetrygden med og uten skattlegging

Skaleringsfaktor	Netto provenyeffekt (mrd. kr)	
	Med skattlegging	Uten skattlegging
1,0		0
1,1		2,4
1,2		4,8
1,3		7,2
1,4		9,6
1,5		12,0
1,54	0	
1,6	1,1	14,5
1,7	2,6	16,9
1,8	4,1	19,3
1,9	5,5	21,7
2,0	7,1	24,1
2,2	10,1	28,9
2,5	14,6	36,2
3,0	22,1	48,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Vi ser fra Tabell 1 at netto provenyeffekten av å oppskalere barnetrygden uten skattlegging koster ca. 2,4 mrd. kroner for hver desimal vi øker skaleringsfaktoren med. Når barnetrygden skattlegges som lønn finner vi at en skaleringsfaktor på 1,54 gir provenynøytralitet sammenliknet med 2023-referansen. Når skaleringen øker ytterligere, ser vi at utgiftene øker med ca. 1,5 mrd. kroner for hver tittel vi øker skaleringsfaktoren med. Dette følger av at rundt 35 prosent av økningen i barnetrygd før skatt kommer tilbake i form av økte skatteinntekter for staten.

Tabell 2 viser resultater for andel barn i lavinntektshusholdninger for seks ulike modeller for barnetrygd med og uten skattlegging. Modell I og modell IV viser resultater for henholdsvis

provenynøytral skattlegging av barnetrygden (med oppskalering 1,54) og for referansen. Modell II (oppskaleringsfaktor 1,9 med skattlegging) og modell V (oppskaleringsfaktor 1,2 uten skattlegging) har en netto provenyeffekt på rundt 5 mrd., mens modell III (oppskaleringsfaktor 2,2 med skattlegging) og modell VI (oppskaleringsfaktor 1,4 uten skattlegging) har en netto provenyeffekt på rundt 10 mrd. kroner.

Andel barn i lavinntekt reflekterer hvor stor andel barn i befolkningen som er bosatt i husholdninger med inntekt under lavinntektsgrensen. Lavinntektsgrensen settes lik 60 prosent av median disponibel inntekt per forbruksenhet. Disponibel inntekt per forbruksenhet er lik summen av husholdningens skattepliktige og skattefrie inntekter, fratrukket skatt, fordelt på antall forbruksenheter i husholdningen. Antall forbruksenheter er beregnet ved bruk av EUs ekvivalensskala, der første voksne får vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,5, mens hvert barn får vekt lik 0,3. En husholdning på to voksne og to barn utgjør dermed 2,1 forbruksenheter ifølge EU-skalaen. Alle personer i samme husholdning tilordnes dermed samme ekvivalensjusterte husholdningsinntekt, men det er likevel person som er analyseenheten i fordelingsanalysene.

Andel barn i lavinntekt er et relativt fattigdomsmål siden lavinntektsgrensen er basert på medianinntekten i hele befolkningen. Merk at medianinntekten i befolkningen også påvirkes i de ulike modellene.

Tabell 2 viser at modell II med skattlegging gir en reduksjon i andelen barn i lavinntekt på om lag 1,2 prosentpoeng, fra 11,7 i referansen til 10,5. Dersom en ikke skattlegger, men bruker tilsvarende beløp til å oppskalere barnetrygden (modell V), viser tabellen at reduksjonen i andelen barn i lavinntekt er på 0,6 prosentpoeng, fra 11,7 til 11,1.

Tilsvarende reduseres andel barn i lavinntekt til hhv. 9,9 prosent og 10,5 prosent, med og uten skattlegging, dersom netto provenyeffekt heves til ca. 10 mrd. kroner.

Tabell 2. Andel barn i lavinntekt ved ulike alternativer for oppskalering og skattlegging av barnetrygden

	Skaleringsfaktor	Netto provenyeffekt (ca.)	Andel barn i lavinntekt
I) Provenynøytral skattlegging	1,54	0 mrd.	11,3
II) Oppskalering og skattlegging	1,9	5 mrd.	10,5
III) Oppskalering og skattlegging	2,2	10 mrd.	9,9
IV) Ingen skattlegging (2023-referansen)	1,0	0 mrd.	11,7
V) Oppskalering, ingen skattlegging	1,2	5 mrd.	11,1
VI) Oppskalering, ingen skattlegging	1,4	10 mrd.	10,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

I tabell 3 og tabell 4 er hele befolkningen delt opp i desiler etter stigende ekvivalensjustert bruttoinntekt i husholdningene. Tabell 3 viser gjennomsnittseffekter på barnetrygd, skatt og totalt for hver desil, for tre ulike alternativer, Modell I, II og III. Alle størrelser er ekvivalentjusterte. Tabell 4 viser tilsvarende effekter på barnetrygd (lik «Totalt») uten skattlegging.

Som tidligere beskrevet finner vi at barnetrygden skattlegges med en sats på rundt 35 prosent i gjennomsnitt. Men denne satsen varierer mellom husholdninger avhengig av marginals-katten på lønnsinntekten for mottaker av barnetrygden (mor). Dermed vil noen husholdninger komme

relativt bedre ut med skattlegging (lav marginalsatt på mors lønnsinntekt), mens andre husholdninger kommer relativt dårligere ut med skattlegging (høy marginalsatt på mors lønnsinntekt). Siden det er en positiv sammenheng mellom mors lønnsinntekt og husholdningens ekvivalensjusterte husholdningsinntekt vil skattlegging av barnetrygden virke omfordelende.

Når vi sammenlikner resultatene for Modell II og Modell V, samt Modell III og Modell VI, ser vi at de lavere desilene i gjennomsnitt har større fordel av alternativene med skattlegging enn personer høyere opp i fordelingene.

I tillegg vil en oppskalering av barnetrygden (uavhengig av skattlegging) forsterke den omfordelende effekten barnetrygden har i referansen (se Modell IV i Tabell 4). Økning i barnetrygd betyr relativt mer for husholdninger i nedre og midtre del av befolkningen.

Tabell 3 Gjennomsnittlige ekvivalente endringer i skatt, barnetrygd og disponibel inntekt etter desiler av ekvivalent bruttoinntekt. Hele befolkningen.

Desil	Modell I					Modell II			Modell III		
	Referanse Ekv. (2023)	Ekvivalent endringer fra referansen		Ekvivalent endringer fra referansen		Ekvivalent endringer fra referansen		Ekvivalent endringer fra referansen			
	Brutto inntekt	Barne-trygd	Barne-trygd	Skatt	Totalt	Barne-trygd	Skatt	Totalt	Barne-trygd	Skatt	Totalt
1	141 400	5 900	3 200	1 900	1 300	5 300	2 400	2 900	7 100	2 900	4 200
2	251 500	6 500	3 500	3 000	600	5 800	3 700	2 100	7 800	4 300	3 500
3	312 700	6 400	3 400	3 300	200	5 700	4 100	1 700	7 700	4 800	2 900
4	363 200	6 400	3 400	3 500	-0	5 700	4 300	1 400	7 600	5 000	2 600
5	410 700	6 200	3 200	3 400	-200	5 400	4 300	1 200	7 300	5 000	2 300
6	460 000	5 900	3 100	3 400	-300	5 200	4 200	1 000	7 000	4 900	2 100
7	515 500	5 500	2 900	3 300	-300	4 900	4 100	800	6 500	4 700	1 800
8	587 400	5 000	2 700	3 100	-400	4 500	3 800	700	6 000	4 500	1 600
9	699 100	4 400	2 400	2 800	-400	4 000	3 500	500	5 400	4 100	1 300
10	1 256 100	4 000	2 200	2 600	-300	3 700	3 200	500	4 900	3 700	1 200

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Tabell 4 Gjennomsnittlige ekvivalente endringer i skatt, barnetrygd og disponibel inntekt etter desiler av ekvivalent bruttoinntekt. Hele befolkningen.

Desil	Modell IV		Modell V		Modell VI	
	Referanse Ekv. bruttoinntekt (2023)	Barnetrygd	Ekvivalent endringer fra referansen	Barnetrygd	Ekvivalent endringer fra referansen	Barnetrygd
1	141 400	5 900		1 200		2 400
2	251 500	6 500		1 300		2 600
3	312 700	6 400		1 300		2 500
4	363 200	6 400		1 300		2 500
5	410 700	6 200		1 100		2 400
6	460 000	5 900		1 100		2 300
7	515 500	5 500		1 100		2 200
8	587 400	5 000		1 000		2 000
9	699 100	4 400		900		1 800
10	1 256 100	4 000		900		1 700

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

I Tabell 5 og Tabell 6 ser vi nærmere på mottakerne av barnetrygd og fordeler denne gruppen etter desiler av brutto husholdningsinntekt (justert med ekvivalensskala). Tabellene viser både gjennomsnittstall for hver desil, per mottaker og per barn. Modell IV i Tabell 6 beskriver hvordan barnetrygd per mottaker og per barn fordeler seg i referansen (2023).

Vi ser igjen at det er de tre første desilene som i gjennomsnitt kommer bedre ut med skattlegging av barnetrygden. Også uten skattlegging er det de laveste desilene som kommer best ut av å oppskalere barnetrygden (i modell V og modell VI). Men effekten er noe mindre omfordelende enn for tiltak med de samme kostnadene i modell II og III.

Tabell 5 Gjennomsnittlige endringer i barnetrygd fratrukket skatt per mottaker. Gruppert etter desiler av ekvivalent brutto inntekt for husholdninger med barn.

Desil	mottakere	Antall barn	Modell I		Modell II		Modell III	
			Per mottaker	Per barn	Per mottaker	Per barn	Per mottaker	Per barn
1	69 400	134 000	9 500	4 900	22 600	11 700	33 300	17 300
2	70 900	123 800	2 700	1 600	13 200	7 500	21 800	12 500
3	68 000	119 800	500	300	9 700	5 500	17 200	9 800
4	67 700	115 900	-600	-400	7 600	4 400	14 400	8 400
5	67 000	113 200	-1 200	-700	6 400	3 800	12 600	7 500
6	66 600	110 800	-1 500	-900	5 600	3 400	11 500	6 900
7	67 100	107 500	-1 900	-1 200	4 700	3 000	10 300	6 400
8	67 400	105 600	-2 200	-1 400	4 200	2 700	9 500	6 100
9	67 700	105 300	-2 500	-1 600	3 600	2 300	8 700	5 600
10	68 100	105 200	-2 500	-1 600	3 600	2 300	8 700	5 600

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Tabell 6 Gjennomsnittlige endringer i barnetrygd fratrukket skatt per mottaker. Gruppert etter desiler av ekvivalent brutto inntekt for husholdninger med barn.

Desil	mottakere	Antall barn	Modell IV		Modell V		Modell VI	
			Per mottaker	Per barn	Per mottaker	Per barn	Per mottaker	Per barn
1	69 400	134 000	49 000	25 400	10 000	5 200	19 900	10 300
2	70 900	123 800	43 200	24 700	8 800	5 000	17 500	10 000
3	68 000	119 800	39 600	22 500	7 800	4 400	15 700	8 900
4	67 700	115 900	36 400	21 200	7 000	4 100	14 200	8 300
5	67 000	113 200	34 100	20 200	6 400	3 800	13 200	7 800
6	66 600	110 800	32 600	19 600	6 200	3 800	12 700	7 600
7	67 100	107 500	31 000	19 300	6 000	3 700	12 200	7 600
8	67 400	105 600	29 800	19 100	6 000	3 800	12 000	7 700
9	67 700	105 300	29 100	18 700	6 000	3 900	11 800	7 600
10	68 100	105 200	28 800	18 700	6 300	4 100	12 200	7 900

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Beregninger av avvikling av foreldrefradraget kombinert med oppjustering og skattlegging av barnetrygden

Ekspertgruppen har videre bedt om beregninger der vi tar utgangspunkt i modell II og modell III, men der vi også fjerner foreldrefradraget. Foreldrefradrag er et fradrag i alminnelig inntekt, der foreldre kan trekke fra dokumenterte utgifter til barnepass (forhåndsutfyllt med utgifter for barnehage og SFO) for barn 11 år eller yngre, med et tak på 25 000kr/år for ett barn og 15 000 kr/år per ytterligere barn). Siden dette trekkes fra alminnelig inntekt, er skattefordelen på inntil 22 prosent av utgiftene. Vi finner at provenyet av å avvikle foreldrefradraget er på ca. 2,1 mrd. kr. for staten. Dermed blir netto provenyeffekten for modell II og modell III redusert fra hhv. 5,5 mrd. kroner til 3,5 mrd. kroner og fra 10,1 mrd. til 8,0 mrd. kroner.

Vi finner at andel barn i lavinntekt øker noe for modell II og modell III (sammenliknet med resultatene i Tabell 2) når foreldrefradraget fjernes. I forhold til referansen gir det likevel en reduksjon i andel barn i lavinntekt. Den omfordelende effekten vises også i Tabell 8 der de laveste desilene kommer bedre ut totalt sett. Tabell 9 beskriver hvordan endringen i barnetrygd fratrukket skatt per mottaker og per barn påvirkes. Dette kan sammenliknes med resultatene i Tabell 5. Differansen mellom Tabell 9 og Tabell 5 beskriver hvordan fjerning av foreldrefradraget påvirker skatten i gjennomsnitt i de ulike desilene.

Tabell 7: Andel barn i lavinntekt og netto provenyeffekt av å avvikle foreldrefradraget i modell II og modell III.

	Skaleringsfaktor	Netto provenyeffekt	Andel barn i lavinntekt
II) Oppskalering og skattlegging, samt avvikle foreldrefradrag	1,9	3,5 mrd.	10,6
III) Oppskalering og skattlegging, samt avvikle foreldrefradrag	2,2	8,0 mrd.	10,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Tabell 8 Gjennomsnittlige ekvivalente endringer i skatt, barnetrygd og disponibel inntekt etter desiler av ekvivalent bruttoinntekt. Hele befolkningen.

Desil	Modell II, samt avvikle foreldrefradrag					Modell III, samt avvikle foreldrefradrag			
	Referanse Ekv. (2023)	Ekvivalent endringer fra referansen				Ekvivalent endringer fra referansen			
	Brutto inntekt	Barne-trygd	Barne-trygd	Skatt	Totalt	Barne-trygd	Skatt	Totalt	
1	141 400	5 900	5 300	2 600	2 800	7 100	3 000	4 100	
2	251 500	6 500	5 800	4 100	1 800	7 800	4 700	3 100	
3	312 700	6 400	5 700	4 600	1 200	7 700	5 300	2 400	
4	363 200	6 400	5 700	4 900	800	7 600	5 600	2 000	
5	410 700	6 200	5 400	4 900	500	7 300	5 600	1 600	
6	460 000	5 900	5 200	4 800	400	7 000	5 500	1 400	
7	515 500	5 500	4 900	4 700	200	6 500	5 300	1 200	
8	587 400	5 000	4 500	4 400	200	6 000	5 000	1 100	
9	699 100	4 400	4 000	4 000	100	5 400	4 500	900	
10	1 256 100	4 000	3 700	3 600	100	4 900	4 100	800	

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)

Tabell 9 Gjennomsnittlige endringer i barnetrygd fratrukket skatt per mottaker. Gruppert etter desiler av ekvivalent brutto inntekt for husholdninger med barn.

Desi	Antall mottakere	Modell II, samt avvikle foreldrefradrag				Modell III, samt avvikle foreldrefradrag	
		Antall barn	Per mottaker	Per barn	Endring i barnetrygd fratrukket skatt	Endring i barnetrygd fratrukket skatt	
1	69 400	134 000	21 500	11 100	32 300	16 700	
2	70 900	123 800	11 500	6 600	20 100	11 500	
3	68 000	119 800	7 600	4 300	15 200	8 600	
4	67 700	115 900	5 500	3 200	12 200	7 200	
5	67 000	113 200	4 300	2 500	10 600	6 300	
6	66 600	110 800	3 600	2 200	9 500	5 700	
7	67 100	107 500	2 900	1 800	8 400	5 300	
8	67 400	105 600	2 500	1 600	7 800	5 000	
9	67 700	105 300	2 000	1 300	7 100	4 600	
10	68 100	105 200	2 100	1 400	7 200	4 600	

Kilde: Statistisk sentralbyrå, beregninger med LOTTE-Skatt, grunnlagsår 2021, beregningsår 2023 og referanse 2023. Hele befolkningen (vektet opp fra 10% utvalg)